Y PWYLLGOR DATBLYGU ECONOMAIDD **EDC 07-01(p8)**

Dyddiad: **9 Mai 2001**
Amser: **2.00- 5.00**
Lleoliad: **Ystafell Bwyllgora 3, Adeilad y Cynulliad Cenedlaethol**
Teitl : **YSTADEGAU CYMORTH RHANBARTHOL DEWISOL (RSA) AR GYFER 2000-01**

Diben

1. Hysbysu'r Pwyllgor ynglyn â nifer a dosbarthiad y cynigion a dderbyniwyd ar gyfer Cymorth Rhanbarthol Dewisol yn 2000-01, a'r taliadau a wnaed yn ystod y cyfnod. Papur er gwybodaeth yw hwn.

Crynodeb

1. Mae nifer y cynigion RSA a dderbyniwyd yn ystod 2000-01 wedi cynyddu eto am ail flwyddyn, i 149 o'i gymharu â 140 a 121 yn y ddwy flynedd blaenorol. Mae gwerth y cynigion wedi cynyddu, ond mae hyn yn ganlyniad i effaith nifer o brosiectau mawr. Mae gwerth cyffredinol y buddsoddiad cysylltiedig hefyd wedi cynyddu, ond yn bennaf, canlyniad un prosiect mawr dwysgyfalaf yw hyn. Mae gwerth y cynigion wedi cynyddu o'u cymharu â'r cyfartaledd ar gyfer y 10 mlynedd blaenorol, gyda'r cynnydd mwyaf yn y cynigion yn yr ystod £100,001 - £250,000.
2. Er bod cyfran y prosiectau gan gwmnïau o'r DU wedi cynyddu yn ystod y 3 blynedd diwethaf, mae cyfran y swyddi newydd sy'n gysylltiedig â phrosiectau gan gwmnïau o dramor wedi cynyddu yn ystod y cyfnod hwn. Mae'r gost fesul swydd ar gyfer prosiectau sy'n diogelu swyddi wedi cynyddu o 1999-2000 i 2000-01, tra bod y buddsoddiad cysylltiedig cyfatebol fesul £1 RSA wedi lleihau.
3. Mae nifer yr hawliadau RSA a dderbyniwyd yn 2000-01 wedi gostwng o 1999-2000, a oedd yn flwyddyn wael, gyda dim ond oddeutu 60% o'r gwariant disgwyliedig. Yr oedd y gwariant yn 2000-01 yn is, sef tua £37 miliwn o'i gymharu ag oddeutu £45m ar gyfer y flwyddyn flaenorol. Mae'r lleihad yn y hawliadau gan brosiectau sydd eisoes yn bodoli yn deillio'n bennaf o amodau'r farchnad, ac anhawster cwmnïau i gyrraedd yr ysgogiadau cywir ar gyfer buddsoddiad cyfalaf a nifer swyddi. Mae hyn yn cyferbynnu'n amlwg â'r cynnydd yn y gweithgaredd wrth gynllunio prosiectau a buddsoddiad cyfalaf newydd.
4. Nid oes data ar gael eto yn cymharu Cymru gyda Lloegr a'r Alban, a chaiff ei gyflwyno gyda'r adroddiad nesaf i'r Pwyllgor. Bydd yr adroddiad nesaf hefyd yn cyflwyno gwybodaeth ar ffurf benodol i'r Pwyllgor yn unol â'i gais yn ystod y drafodaeth ym mis Ionawr ar y papur RSA (EDC-02-01).

Amseru

1. Gofynnwyd am y papur hwn i ddarparu gwybodaeth i'r Pwyllgor ar y cynigion a'r taliadau RSA ar gyfer y flwyddyn 2000-01, a dyma'r cyfle cyntaf i wneud hyn ers i'r data fod ar gael.

Cydymffurfio

1. Rhoir grantiau Cymorth Rhanbarthol Dewisol i ddiwydiant o dan Adran 7 y Ddeddf Datblygu Diwydiannol 1982. Sefydlwyd Bwrdd Ymgynghorol Datblygu Diwydiannol Cymru o dan Adran 13 Deddf Awdurdod Datblygu Cymru 1975 i gynnig cyngor i'r Ysgrifennydd Gwladol ar gymorth ariannol i ddiwydiant.
2. Mae'r pwerau o dan Adran 7 ac Adran 13 wedi eu gwneud yn rhai y gellir eu gweithredu neu a drosglwyddwyd i'r Cynulliad, a rhyddhawyd grantiau o dan Adran 7 o gyfyngiadau'r Trysorlys. Dirprwywyd yr awdurdod i weithredu'r cynllun Cymorth Rhanbarthol Dewisol a threfnu cyfarfodydd Bwrdd Ymgynghorol Datblygu Diwydiannol Cymru i'r Gweinidog Datblygu Economaidd ac i'r swyddogion.
3. Mae'r Bwrdd yn ystyried ceisiadau am grantiau mwy na £250,000 yn unig. Mae penderfyniadau ar geisiadau am lai o gymorth na hyn wedi eu dirprwyo i swyddogion. Nid yw'r Gweinidog Datblygu Economaidd dan unrhyw oblygiad i dderbyn cyngor y Bwrdd, ond o dan Adran 13 byddai'n rhaid iddo gyflwyno datganiad i'r Cynulliad yn esbonio'r rhesymau am beidio gwneud hynny, petai'r Bwrdd yn gwneud cais i'r perwyl hynny.

Cyflwyniad

1. Mae Cymorth Rhanbarthol Dewisol (RSA) yn cynorthwyo i gynnal prosiectau buddsoddiad cyfalaf yn yr Ardaloedd Cymorthedig sy'n creu swyddi newydd neu'n diogelu'r rhai presennol. Dyma'r prif gymhelliant ariannol i ddiwydiant i annog buddsoddiad a thwf yng Nghymru. Y nod yw lleihau'r gwahaniaethau rhwng cyfleoedd cyflogaeth rhwng Ardaloedd Cymorthedig a'r rhai nad ydynt yn derbyn cymorth. Mae Cymorth Rhanbarthol Dewisol yn gynllun cymeradwy yng nghanllawiau cymorth rhanbarthol cenedlaethol y Gymuned Ewropeaidd ac fe'i weithredir yng Nghymru, Lloegr a'r Alban dan fframwaith sy'n gyffredin i Brydain gyfan.
2. Cyflwynwyd papur yn disgrifio'r cynllun ac yn rhoi ystadegau ar gyfer 3 chwarter cyntaf 2000-01 i'r Pwyllgor ym mis Ionawr (EDC-02-01). Yn y cyfarfod hwnnw, cytunwyd y dylid cyflwyno adroddiad ar ystadegau RSA i'r Pwyllgor yn rheolaidd. Dyma'r cyntaf o'r adroddiadau hynny, ac mae'n cyflwyno'r data ar yr un ffurf ag adroddiad mis Ionawr. Gofynnodd y Pwyllgor am weld mathau penodol o ddata yn yr adroddiadau hyn, ond eglurwyd nad oedd y systemau casglu data presennol yn galluogi hynny. Felly, mae trefniadau ar y gweill i gofnodi'r wybodaeth hon o 1 Ebrill 2001 ymlaen, a bydd yr adroddiad nesaf yn ymwneud â chwarter cyntaf 2001-02 yn cyflwyno'r data yn unol â chais y pwyllgor.

Manylion cynigion a dderbyniwyd

1. Nodir y cynigion a dderbyniwyd yn 2000-01 yn Nhablau A-D yn yr Atodiad ac yn Ffigur 1. Dangosir nifer y cynigion ar gyfer 1999-2000 yn Ffigur 2, er mwyn eu cymharu. Mae Tabl A yn dangos dosbarthiad y cynigion yn y gwahanol rannau o Gymru ar gyfer y 3 blynedd diwethaf, ac yn dangos fod nifer cynyddol o gynigion wedi eu derbyn, gyda chynnydd yng nghyfartaledd gwerth y cynigion ar gyfer 2000-01 gan fod nifer o brosiectau mawr yn eu plith. Mae'r ffigur uchel ar gyfer buddsoddiad cysylltiedig yn 2000-01 yn ganlyniad un prosiect mawr dwysgyfalaf ar gyfer busnes yn y De-ddwyrain nad yw wedi cael ei gyhoeddi eto. Dengys Tabl A nad oedd cynigion wedi'i derbyn ar gyfer Canolbarth Cymru, ond dim ond rhan fechan o Bowys sydd o fewn i'r Ardaloedd Cymorthedig, ac felly'n gymwys ar gyfer RSA.
2. Mae Tabl B yn dangos yr un wybodaeth ar gyfer prosiectau cwmnïau o'r tu allan i Brydain, ac eto mae gwerth y cynigion a'r buddsoddiad cysylltiedig yn cael ei gymylu gan ychydig o brosiectau mawr. Dros y cyfnod o 3 blynedd, mae nifer y prosiectau o gwmnïau tramor wedi aros yn debyg, tra bo nifer y prosiectau o gwmnïau o'r DU wedi cynyddu, gyda chanran y prosiectau o gwmnïau tramor yn gostwng o 21% i 14%. Fodd bynnag, yn ystod y cyfnod mae canran y swyddi newydd sy'n gysylltiedig â phrosiectau cwmnïau tramor wedi cynyddu o 39% i 47%, sy'n dangos eu bod, ar gyfartaledd, yn brosiectau mwy na phrosiectau cwmnïau'r DU.
3. Mae ffigurau 1 a 2 yn dangos dosbarthiad y cynigion, yn ôl swm y grant a gynigiwyd ar gyfer y llynedd a'r 10 mlynedd blaenorol. Ar gyfer 2000-01, yr oedd ychydig o dan 50% o'r cynigion a wnaed ar gyfer £100,000 neu lai, o'i gymharu â thros 60% ar gyfer y 10 mlynedd blaenorol, a 13% o'r cynigion ar gyfer £1m a throsodd, o'i gymharu â 8% cyn hynny. Y gwahaniaeth mwyaf yw cyfran y cynigion rhwng £100,001 a £250,000, sydd wedi cynyddu o 13% i 25%. Yn amlwg, byddai disgwyl peth cynnydd dros 10 mlynedd oherwydd chwyddiant, ond mae'r cynnydd yn nifer y cynigion rhwng £100,001 a £250,000 yn werth ei nodi.
4. Yn Nhabl C mae'n ymddangos fod y buddsoddiad cysylltiedig fesul £1 RSA wedi cynyddu o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol, ond mae wedi'i gymylu gan yr un prosiect mawr dwysgyfalaf. Yn gyffredinol, mae'n ymddangos y bu llai o fuddsoddi fesul £1 RSA rhwng 1999-2000 a 2000-01. Ar yr un pryd, er mai dim ond cynnydd o oddeutu 12% sydd yn y gost fesul swydd ar gyfer prosiectau â chanddynt swyddi newydd yn unig, mae'r gost fesul swydd ar gyfer prosiectau sy'n diogelu swyddi wedi cynyddu o rhwng 65% and 75%.
5. Mae Tabl D yn dangos fod nifer cyffredinol y cynigion, y buddsoddiad cysylltiedig a nifer y swyddi yn parhau'n is na'r lefelau uchaf a gafwyd yn 1996-97 a 1997-98. Fodd bynnag, mae gweithgaredd sy'n gysylltiedig â gwerthusiad a chynigion RSA wedi gwella'n sylweddol ers y pwynt isaf yn 1998-99 pan fu dirywiad yn economi Asia.
6. Yn Gwell Cymru, nodir targed 2003 ar gyfer cyfran y swyddi yng Ngorllewin Cymru a'r Cymoedd a meincnod tebyg ar gyfer 2010. Yn y 5 mlynedd cyn sefydlu'r Cynulliad, roedd 63.9% o gyfanswm y swyddi y rhagfynegwyd y byddid yn eu creu a'u diogelu gan RSA yn yr hyn sydd bellach yn cynrychioli'r ardal Amcan 1. Mae'r ffigur hwn yn codi i

71.6% ar gyfer y cyfnod rhwng 1 Gorffennaf 1999 a 31 Mawrth 2001. Bydd angen i ni gynyddu'r gyfran i dros 80% os ydym am gyrraedd targedau gwellcymru.com.

7. Unwaith y derbynnir cais RSA, mae gennym darged o brosesu 75% o'r ceisiadau am fwy na £25,000 o fewn 40 diwrnod gwaith. Yn 2000-01, bodlonwyd y targed 40 diwrnod yn 62% o'r achosion. Gweithredwn broses wedi'i llinlinio ar gyfer ceisiadau hyd at £25,000, gydag amser targed o 20 diwrnod gwaith a chyflawnwyd y targed hwn yn 73% o'r achosion. Y ffigurau ar gyfer y rhain ym 1999-2000 yw 65% ac 81%, sy'n dangos gostyngiad bach yn y perfformiad o ganlyniad i'r cynnydd yn y llwyth gwaith.

Gostyngiad yn y Gwariant ar RSA

1. Mae talu'r grant yn ddibynnol ar a yw'r cwmnïau dan sylw yn bodloni'r ysgogiadau o ran buddsoddiad cyfalaf a nifer y swyddi a nodir yn llythyr y cynnig. Felly mae prosiectau fel arfer yn parhau am nifer o flynyddoedd. Tan yn ddiweddar, ar gyfartaledd mae'r gwariant wedi dilyn y llwybr nodweddiadol lle bo 90% o'r grant wedi ei dalu o fewn 4 blynedd. Fodd bynnag, yn 1999-2000 bu lleihad sylweddol yn nifer yr hawliadau a dderbyniwyd, ac o ganlyniad dim ond tua 60% o'r gwariant a ragwelwyd a gafwyd, yn seiliedig ar y cynigion a dderbyniwyd yn y blynyddoedd blaenorol.
2. Mae'r sefyllfa yn 2000-01 wedi dangos lleihad pellach yn nifer yr hawliadau, gyda 213 hawliad, gwerth tua £37.2m yn cael eu talu - gweler Tabl E. Mae'r tabl hwn hefyd yn dangos lefel y gwariant ar hawliadau RSA ar gyfer y 3 blynedd blaenorol ac mae'r gwariant uchaf yn 1997-98 a 1998-99 yn dilyn yr uchafbwynt yng ngwerth y cynigion a dderbyniwyd yn 1996-97 a 1997-98. Er bod gwerth y cynigion yn isel yn 1998-99, mae cyfanswm gwerth y cynigion wedi cynyddu ers hynny, ac yn seiliedig ar ein profiad yn y gorffennol, byddem wedi disgwyl lefelau llawer uwch o hawliadau.
3. Fel y soniwyd ym mis Ionawr, rydym wedi cwrdd â llawer o gwmnïau yn 2000-01 i drafod cynnydd y prosiectau ac mae'n amlwg mewn llawer o achosion nad ydynt yn llwyddo i gyrraedd y lefel gwerthiant sy'n ofynnol i fwrw ymlaen â'r prosiect yn unol â'r cynllun gwreiddiol. Rydym yn gweld hyn mewn nifer o feysydd: yn y sector cerbydau, ac yn y diwydiannau electroneg a dillad lle bo costau llafur yn llawer is mewn mannau eraill. Mae llawer o gwmnïau yn crybwyll y problemau a achosir gan y cyfraddau cyfnewid ond mae'n anodd mesur yr effaith mae hyn yn ei gael mewn perthynas â materion eraill.

Cymharu perfformiad gyda Lloegr a'r Alban

1. Yr oedd y ffigurau a gyflwynwyd ym mis Ionawr yn cymharu gweithgaredd yng Nghymru gyda Lloegr a'r Alban gan ddefnyddio data o adroddiad blynyddol Deddf Datblygu Diwydiannol 1982. Mae'r data ar gyfer adroddiad eleni yn cael ei baratoi ar hyn o bryd, a bydd crynodeb cymharol o'r gweithgaredd yng Nghymru, Lloegr a'r Alban yn cael ei gynnwys gyda'r adroddiad nesaf i'r Pwyllgor ym mis Gorffennaf.

Cynnwys adroddiadau'r dyfodol

1. Wrth drafod y papur RSA ym mis Ionawr, gofynnodd y Pwyllgor am ddata ar achosion RSA, wedi'i gyflwyno ar ffurf arbennig. Nid yw hyn yn bosibl wrth ddefnyddio'n systemau presennol, ond rydym wedi trefnu i gasglu'r data priodol o 1 Ebrill eleni ymlaen, a dylai'r adroddiad nesaf i'r pwyllgor gyflwyno'r data yn unol â chais y Pwyllgor.

Gweithredu gan y Pwyllgor

1. Dylai'r Pwyllgor nodi:

- y ffigurau alldro ar gyfer 2000-01 ar gyfer y cynigion a dderbyniwyd a'r taliadau;
- y bydd y ffigurau yn cymharu Cymru gyda Lloegr a'r Alban yn cael eu cyflwyno yn yr adroddiad nesaf i'r Pwyllgor; ac
- y bydd yr adroddiad nesaf ym mis Gorffennaf yn cyflwyno data ar gyfer Cymru yn unol â chais y Pwyllgor.

Man cyswllt

Yr Is-adran Buddsoddi a Rheolaeth Gorfforaethol.